

Posudek vedoucí na diplomovou práci Kristýny Fendrychové

Kolem nekolem: Cykloaktivismus optikou teorie sítí-aktérů

Katedra obecné antropologie FHS UK

Předložená diplomová práce se zabývá městskou cyklistikou v Praze. V první části nabízí analýzu cykloaktivismu, jeho vazeb na kritickou sociálněvědní teorii a využití konceptu „práva na město“ s cílem prozkoumat limity a slepá místa takto zakotveného přístupu. Autorka se zabývá tím, jak by promýšlení i politickou obhajobu městské cyklistiky mohla posunout inspirace vycházející z teorie sítí aktérů (ANT). V druhé části se pak práce věnuje etnografickému popisu a interpretaci praxe městské cyklistiky v Praze, a to právě z hlediska ANT. Metodologicky byl diplomový výzkum založen na rozhovorech s cykloaktivisty a cyklisty v Praze, zúčastněném pozorování pražských cyklistických akcí (cyklojízdy, kampaně „Do práce na kole“) a vlastní autoetnograficky zachycené zkušenosti s každodenní městskou cyklistikou.

Práci chybí jasně formulované antropologické téma. Přesněji řečeno, zaměření definované v abstraktu práce jako „utváření městské cyklistiky s důrazem na aktéry, kteří se na jejím utváření podílí“ není přesvědčivě naplněno. Empiricky totiž práce zachycuje především cykloaktivismus a ježdění na kole ve městě, chybějí primární data a perspektivy dalších aktérů, kteří se utváření pražské městské cyklistiky účastní (projektanti, politici, dopravní policie atd.). Na místě by zde bylo jak širší spektrum výzkumných rozhovorů, tak extenzivní a podrobné studium relevantních technických a politických dokumentů. To je problém nejen z hlediska toho, jak si sama autorka vymezila zaměření práce, ale také z hlediska ANT, která klade důraz na různorodost skutečnosti (a nutně tedy i dat) a zahrnutí technologickým otázek do analýzy (jakožto jejího předmětu). Vzhledem k tématu diplomního výzkumu chybí také rozhovory se sociálními vědci, kteří se vytváření cykloaktivismu a diskurzu „práva na město“ aktivně účastní, nebo jejichž práce jsou městskými aktivisty využívány.

Obecněji lze říct, že autorčina data neodpovídají přesvědčivě řešeným tématům, resp. neumožňují hlubší a nuancované rozpracování problematiky. Chybí také soudržnější rámcový argument, který by držel celou práci pohromadě a propojovat jednotlivé tematické motivy. V důsledku toho vyznívá poněkud do ztracena i samotný závěr textu.

Kromě výše formulovaných výhrad navrhuji k diskuzi na obhajobě tuto otázku: Za pomoci ANT podrobuje autorka kritickému pohledu pražský cykloaktivismus. Správně ukazuje, že kritická

teorie inspirující cykloaktivismus pracuje s esencialistickými kategoriemi a binaritou modernistického humanismu. Z hlediska sociální teorie je kritika opodstatněná. Autorka nicméně tvrdí, že takto založený cykloaktivismus má i politické limity a odesencializovaný slovník ANT by ho učinil silnějším. Jaké má autorka pro tato svá tvrzení doklady? Jak zjišťovala a čím měřila účinnost cykloaktivismus v jeho současné podobě a jak lze doložit potenciál alternativního slovníku?

Jazyková úroveň práce je proměnlivá. Některé, především etnografické pasáže jsou psány svižně a obratně, jiné části textu (včetně abstraktu!) by si zasloužily revizi, jazykové zpřesnění a pročistění. (Např. hned první věta abstraktu, stejně jako třetí věta abstraktu, kde by místo „znevýhodňujícího postavení cyklistů“ bylo jednoznačnější napsat „znevýhodněného postavení cyklistů“.)

I přes tyto výhrady splňuje předložený text nároky kladené na diplomovou práci na Katedře obecné antropologie. Práci **doporučuji k obhajobě a v případě přesvědčivé obhajoby navrhuji hodnotit velmi dobře.**

V Praze, 2. 9. 2015

Tereza Stöckelová